

Vetenskapligt namn: *Lactuca macrophylla* ssp. *uralensis*

Namnets betydelse: *Lactuca* betyder sallat. *Macrophylla* betyder med stora blad och kommer av grekiskans *makros* som betyder stor och *phyllon* som betyder blad. *Uralensis* betyder att den ursprungligen kommer från Uralbergen.

PARKSALLAT

Lactuca macrophylla ssp. *uralensis*

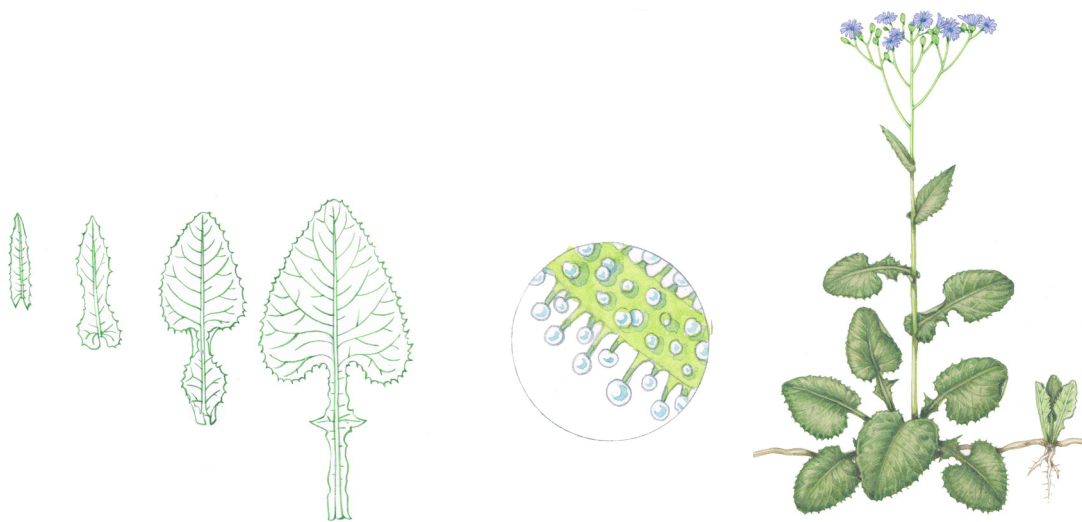
Det är många trädgårdsägare som kan intyga att parksallat är ett besvärligt ogräs som dessvärre också har spridit sig ut i naturen. Parksallat kan på kort tid bilda stora bestånd som ofta kväver annan växtlighet. Parksallat sprider både med frön och med hjälp av underjordiska utlöpare och bildar täta bestånd. De ljusgröna bladen växer fram på våren och under sommaren skjuter en hög blomstängel upp, med blålila, asterliknande blommor.

Ursprung

Parksallat kommer ursprungligen från Ural och Kaukasien med introducerades som trädgårdsväxt till både parker och trädgårdar redan under 1800-talet. Den finns idag vilt i naturen framförallt i södra och mellersta Sverige. Första vilda fynduppgiften är från Vaxholm i Uppland och publicerades 1924. Det engelska namnet på växten är Blue Sowthistle.

Så känner du igen parksallat

Parksallat är en storväxt flerårig ört, som blir 100–150 centimeter hög. Bladen är kala, har en matt ljusgrön nyans och är glest parflikiga med en stor rundad flik vid bladskaftet. De varierar något i formen. Blomskaften har olika längder och kan vara lila i ändarna. De har klibbiga hårstrån, så kallade körtelhår som också täcker stjälkarna och de öppnade blomknopparna. Parksallat blommar från juli till september med bleklila blommor, likt växten cikoria. Blomkorgarna sitter samlade i kvastliknade ställningar och är cirka två centimeter breda.

Bladen skiftar form utifrån var de sitter på stammen. Från vänster, övre delen av stjälken. Mitten på stjälken. Nertill på stjälken. Parksallat kan bli upp till 1,50 meter hög. De många skaften runt blommans botten har olika längder och kan vara lila i ändarna. De har klibbiga hårstrån, så kallade körtelhår som också täcker stjälkarna och de öppnade blomknopparna. Parksallat blommar från juli till september med bleklila blommor.

Nationslistad

Parksallat är ej listad på Sveriges förteckning med invasiva främmande växter. Men eftersom växten är invasiv är det viktigt att du har den under uppsikt och rensar bort plantor som sprider sig utanför din tomt. Om du hittar parksallat i naturen – rapportera in det till Artportalen via www.invasivaarter.nu

Varför ska den inte finnas i Sverige?

Parksallat kan snabbt få fäste utanför trädgårdar och bilda stora täta bestånd på flera hundra meter. Du ser den ofta i äldre parkmiljöer, bostadsområden, längs med vägar, gångvägar, lekplatser, skogsdungar och utanför villastaket. Parksallat sprids med hjälp av frön men också med utlöpare som skjuter nya skott och rotfragment. En allt för vanlig spridningsväg är att trädgårdsägare dumpar sitt trädgårdsavfall på allmänning eller i skogen vilket är förbjudet.

Effekter på den biologiska mångfalden

Parksallat är en mycket konkurrenskraftig växt som kan tränga undan inhemska arter där den etablerar sig.

Effekter på samhället

Som alla invasiva främmande arter kan det vara kostsamt för samhället att bekämpa den och därefter återställa naturen.

Effekter i din trädgård

Parksallat kan lätt bli ett obesekrat ogräs i din trädgård.

Effekter på din hälsa

Inga effekter finns noterade.

Så här utrotar du växten

Parksallatens förmåga att sprida sig beror på att den har ett tätt rotsystem och bildar långa rotutlöpare som i sin tur skjuter nya skott. Så snart den har etablerat sig breder den ut sig snabbt och därtill sprider den sig även med frö. Därför är det först och främst viktigt att hindra fröspridning genom att slå av plantorna innan blomning. Om du gräver i parksallat eller kör med jordfräs stimuleras tillväxten, och skall därför undvikas.

Parksallat i gräsmattan

Att använda gräsklippare eller kanske ännu bättre en grästrimmer på parksallat kan vara effektivt om du är ihärdig. Om den slås av regelbundet och får konkurrens av gräset går det att utarma växten. Men räkna med att det tar ett par år.

Parksallat i rabatten

Det är svårt att utrota parksallat som växer i rabatten och samtidigt rädda andra växter. Flytta aldrig växter som växer i direkt närhet till parksallat eftersom risken att få med rotfragment från parksallaten är mycket hög. Det du kan göra är att ihärdigt rensa bort parksallaten så snart den kommer upp eftersom det tar näring från rotsystemet att sätta nya skott, och på så sätt svälta plantan.

Stora bestånd

Större bestånd av parksallat kan bekämpas genom att täcka med markduk. Dock är det viktigt att täcka ett par meter utanför området. Annars kan växten spridas vidare där den inte är täckt. Räkna med att markduken behöver ligga i ett par år. Byt ut markduken om den börjar gå sönder, både för att undvika att växterna återigen får kraft och för att undvika spridning av plastfragment, det vill säga mikroplaster.

Kemisk bekämpning

Parksallat bör undvikas att bekämpas med kemiska bekämpningsmedel. Däremot kan bekämpningsmedel baserat på ättika vara effektivt på växten.

Hantering av växtmaterial

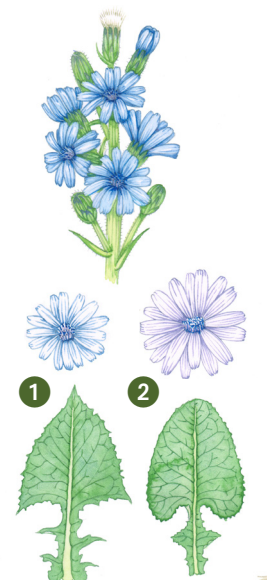
Var försiktig vid hantering av växtavfall och jordmassor då de kan innehålla frön och rotfragment. Allt växtmaterial ska läggas i en hel sopsäck, som sedan sluts ordentligt och körs till den kommunala återvinningscentralen. Kontrollera först om de tar emot växtmaterial med invasiva växter. Alla gör inte det. Väl på anläggningen, ta reda på var växtmaterialet ska läggas. En del återvinningscentraler har specialcontainer enkom för invasivt växtmaterial, annars ska det läggas i en behållare för brännbart material. Det ska absolut ej sorteras som växtavfall.

Misstas för parksallat

En växt som kan misstas för parksallat är torta, *Lactuca alpina*, som främst växer från Dalarna i söder och uppåt i landet. Hos torta sitter blomkorgarna i klasar och bladen har spetsigt trekantig flik vid bladskaftet. Parksallatens blommor gör att den också misstas för cikoria, *Cichorium intybus*, som förekommer mest i södra Sverige. Cikorians stjälk är styvt upprätt och lövad ända upp. Bladen är mer lansettlika och de är tandade till skillnad från parksallatens blad som är rundade.

Fakta om parksallat

- *Sprider sig snabbt med hjälp av frön och rotskott*
- *Finns etablerat i stora delar av södra och mellersta Sverige.*

1. Tort, *Lactuca alpina*
2. Parksallat, *Lactuca macrophylla*